

Anders denken helpt!

Op 27 maart ging ik met een aantal vragen naar Lunteren. Dominee Jacques Steenkamp deed met een grote glimlach de deur van de Maranathakerk open. Na een rondleiding gingen wij met elkaar in gesprek.

Zo gaandeweg ging het gesprek over God. Jacques ziet wat dat betreft onze toekomst met vertrouwen tegemoet. God, zo merkte hij op, lijkt op een buschauffeur die met een bus de route rijdt en mensen uitnodigt om als passagier mee te gaan. Wij hoeven alleen maar in te stappen. Wij zijn soms geneigd om op de chauffeursstoel te willen zitten en dan kan God instappen. Zo werkt het niet! Vertrouwen in de chauffeur, die de zaken op orde heeft, is waar het op aankomt. Dit is de essentie van geloven. Wij mogen een eigen rol spelen, maar dat vraagt dan om creativiteit, meeleven en omzien naar elkaar. Jacques spreekt graag in beelden.

Jacques wil in Loosduinen vanuit dit perspectief in mei aan de slag gaan. Verbinden is dan een sleutelwoord. Wij kunnen met elkaar kerk-zijn. Ook in Den Haag is er veel werk te doen. Jacques wijst op de diversiteit in de stad. Dat is geen bedreiging maar een uitdaging. Juist de Abdijkerk kan dan een belangrijke rol spelen in een maatschappelijk diverse omgeving.

Zuid-Afrikaanse roots

Vanzelfsprekend komt in het gesprek Zuid-Afrika ter sprake. Jacques zegt dat men in het land al veel goeds doet, maar de opbouw van een diverse samenleving kost tijd en vraagt geduld. Wij zijn vaak ongeduldig. Het is een prachtig land waar je veel kunt zien en mensen kunt ontmoeten. Zeker na de politiek van apartheid is het zaak te blijven werken aan verzoening. Nelson Mandela heeft hier een begin mee gemaakt en ook bisschop Tutu heeft hier een belangrijke rol in gespeeld. Geen geweld maar verzoening.

Jacques heeft inmiddels een paspoort van het Koninkrijk der Nederlanden. Dit is toch wel een mijlpaal. Hij zal toch altijd Zuid-Afrika een warm hart toedragen, al was het maar omdat de kinderen daar wonen.

Jacques wilde eigenlijk piloot worden, maar koos toch voor een studie theologie aan de universiteit van Pretoria. Hij heeft onder andere belangstelling voor de zogenaamde narratieve theologie. Dat wil zeggen: verhalen kunnen ons op het goede en juiste spoor brengen als wij praten over ons geloof en God.

Van Lunteren naar Den Haag

De jaren in Lunteren hebben hem veel geleerd. In 2020 was er de coronacrisis. Jacques ging met de kerkenraad vergaderen via een onlineverbinding en de pastorale contacten waren beperkt. Dit was zeker in een inwerkperiode niet gemakkelijk. Toch begon hij met enthousiasme aan het werk in Nederland.

Hij heeft in een grote gemeente pastoraal werk gedaan. In een kerkelijke gemeenschap met tweeduizend gemeenteleden is veel te doen. Gelukkig is er een grote groep vrijwilligers, anders lukt het niet. Elke zondagochtend zitten er wel vijfhonderd mensen in de kerk en hij heeft ongeveer honderddertig kinderen gedoopt. De kerk groeit en met name de jonge gezinnen zijn de toekomst.

Jacques gaat vol vertrouwen naar Den Haag verhuizen. In het kerkblad van de Maranathakerk lees ik de volgende passage: 'We kijken terug op een hele mooie tijd. Jacques is zeer geliefd binnen onze gemeente; we hebben hem leren kennen als een warme, betrokken en toegankelijke dominee. We zullen hem zeker gaan missen.'

Wij laten een aantal vragen onbesproken en ik wil nog wel weten wat zijn favoriete Bijbeltekst is. Dat blijken er veel te zijn. Wij praten over 1 Koningen 19. De profeet Elia wil weten hoe hij iets van God op het spoor kan komen. JHWH is er niet in de storm of in een vuur. Hij is als een zachte bries, niets meer maar ook niet minder. Zo kwam de Heer voorbij. Eigenlijk is dat waar wij ook op mogen vertrouwen. Ook wij kennen momenten van twijfel. Toch komt God op ons spoor. Ook wij zijn soms net zoals de profeet ongeduldig en vragen om 'grote wonderen'. Als je let op de tekenen des tijds zie je volgens Jacques Gods Geest overal werkzaam, kijk naar de kleine tekenen. Dat stemt tot echte en waarlijke vreugde.

In Loosduinen gaat Jacques eerst eens met de mensen en belangrijke sleutelpersonen kennismaken. De profielschets is daarbij misschien een goed uitgangspunt. Met de mensen samen kerk-zijn zal altijd belangrijk blijven om het Koninkrijk van God ook hier en nu te realiseren. Dat vraagt soms om anders te denken en dat spreekt Jacques zeer aan. Gewoon iets nieuws beginnen en vanuit een ander perspectief naar zaken kijken.

Met een aantal antwoorden ga ik weer huiswaarts. Het was een boeiend gesprek. Ik denk nog na over hetgeen Jacques heeft gezegd. Hij is op onze weg gekomen en wij kunnen nu ons motto waarmaken met hem: God inspireert ons om vroom en vrolijk betrokken te zijn bij de mensen die de Heer op onze weg brengt. Nou Jacques: loop een tijd met ons mee op 's Heren wegen in Zuidwest.

Hij weet zich van harte welkom, maar eerst de verhuisdozen uitpakken en op 10 mei de bevestigingsdienst. Gods reis met ons zal vol verrassingen zijn.

Christiaan Scheen

Van advertentie tot beroep

De wijkkerkenraad Zuidwest heeft begin 2025 een beroepingscommissie van elf leden samengesteld om op zoek te gaan naar een nieuwe predikant. Tevoren heeft de kerkenraad een vacature en een profielschets opgesteld. Die zijn op de website van de PKN geplaatst. Beroepbare predikanten kunnen hierop reageren. De zoektocht naar een nieuwe predikant verloopt volgens een vooropgesteld proces van de PKN; die zendt ons een lijst toe met beroepbare predikanten. Hiermee gaan wij als commissie aan de slag. Door corona is het gemakkelijker geworden om predikanten via kerkdienstgemist.nl te beluisteren voor een keuze.

De door ons gekozen predikanten hebben wij per mail alleen maar verwezen naar de vacature op de website van de PKN. Zij reageren dan positief of bedanken voor de vacature om eigen redenen. Daarnaast heeft een aantal predikanten zelf gesolliciteerd op de vacature van de PKN-website. Na overleg besloten wij als commissie om met een paar leden twee predikanten, waaronder ds. Jacques Steenkamp, in hun eigen wijkgemeente te gaan beluisteren; dit gevolgd door een informeel gesprekje met hen.

Na instemming over hem hebben wij Jacques vervolgens uitgenodigd om in de Abdijkerk in een formeel gesprek een aantal tevoren opgestelde vragen te beantwoorden. Dit gesprek is zo positief verlopen, dat de commissie in een slotoverleg en als laatste handeling een positief advies kon geven aan de wijkkerkenraad. Deze stemde unaniem in met het advies; de locatiecommissie Abdijkerk deed dat ook. De wijkkerkenraad heeft daarop volgens procedure een wijkgemeentevergadering georganiseerd in de Abdijkerk. Het resultaat kent u inmiddels: Jacques als nieuwe predikant begin mei!

Peter Spaans

Vogel Gods

Tot eind 2013 zong ik mee in een Gregoriaanse Vrouwenscola, een groepje van vijf tot zeven vrouwen dat zich had toegelegd op het zingen van gregoriaanse muziek uit (onder meer) Nederlandse handschriften. In 2012, het Willibrordjaar, ontstond het plan om op de naamdag van Willibrordus naar Rome te gaan en daar in de Kerk der Friezen een programma van Willibrordzangen te presenteren. Uiteindelijk werd het november 2013. Tegen die tijd bleek de reis naar Rome onze zwanenzang.

Voor ons was het een bijzondere ervaring om op zondagochtend als vijf protestantse dames onder de rook van de Sint-Pieter een gregoriaanse mis te zingen. (Onze Willibrordzangen hadden wij tijdens een concertje op donderdagavond in de Kerk der Friezen laten horen.) In de paar dagen dat we samen in Rome waren, hebben we op allerlei plekken gezongen en tussendoor ook heel veel (vooral kerken) gezien. Helaas weet ik inmiddels van de meeste niet meer hoe ze heten.

Het moet enkele jaren daarvoor zijn geweest dat we een concertje gaven in een klein Limburgs kerkje. Waar het precies was weet ik niet meer, wel dat een van mijn koormaatjes uit die omgeving afkomstig was. Van het concert kan ik me weinig meer herinneren, wel heb ik nog een foto van de preekstoel. Of liever, van het baldakijn boven de preekstoel. Daaronder hing een sculptuur van een duif. In die tijd was ik nog bezig met mijn theologiestudie en had ik nog geen ervaring met preken. Wel weet ik dat ik dat duifje bijzonder inspirerend vond. Als een soort geheugensteuntje om de prediker eraan te herinneren dat de inspiratie van de Geest van boven komt. Het duifje onder het baldakijn van de preekstoel was daar aanwezig als een soort verpersoonlijking van de Heilige Geest.

De duif in de Bijbel

In het Eerste Testament wordt Gods Geest vooral geassocieerd met wind en vuur. Helemaal aan het begin van het boek Genesis zweeft Gods Geest boven de wateren. De duif figureert in het Noachverhaal. Aan het eind van de grote vloed, als het water al aan het zakken is, laat Noach een duif uit, die terugkomt met een takje. Hier is de duif gewoon een vogel, maar wel eentje die hoop op toekomst meebrengt. De gedaante van de Heilige Geest als een duif komen we voor het eerst tegen aan het begin van het evangelie van Marcus. Als Jezus zich in de Jordaan laat dopen komt de Geest als een duif neerdalen. Zo moet dat houten duifje vermoedelijk onder het baldakijn van die preekstoel terechtgekomen zijn: als verbeelding van de Geest die in de gedaante van een duif bij Jezus' doop aanwezig was. Behalve een mooie verbeelding van het idee dat degene onder dat baldakijn de inspiratie van de Heilige Geest goed kan gebruiken, is het ook een uiting van de gedachte dat de verkondiging van Gods Woord altijd de bezieling van de Geest nodig heeft.

Het duifje in het Limburgse kerkje is voor niemand goed te zien, misschien voor de voorganger op de preekstoel als hij of zij naar boven kijkt. Alsof het alleen de voorganger is die inspiratie van de Geest nodig heeft. Met Pinksteren vieren we nu juist dat de Geest van God neerdaalt over alle gelovigen die zich willen laten inspireren. Dan zou dat duifje dus eigenlijk veel beter aan het plafond bevestigd kunnen worden of in de nok van het gewelf.

Duiven in kerken

Die gedachte is niet zo vreemd. Zoals er in verschillende kerkgebouwen, met name in de reformatorische traditie waar het Woord centraal staat, duifjes zijn afgebeeld onderaan het baldakijn van de preekstoel, zo zijn er ook kerkgebouwen waar duifjes in de nok zijn afgebeeld. In mijn serie foto's van onze Willibrordreis naar Rome ben ik er enkele tegengekomen. Duifjes geschilderd hoog boven in de koepel van de kerk. Welke het was, weet ik helaas niet meer.

En een klein gebrandschilderd raam, ergens hoog in de muur. Een duif die voor iedere kerkganger zichtbaar is. Hoe mooi ik dat Limburgse duifje ook vind, eigenlijk zou de duif voor iedereen in de kerk zichtbaar moeten zijn als herinnering aan de inspiratie van de Heilige Geest. Want op Pinksteren blies de Geest alle gelovigen inspiratie in. Er wordt wel gezegd dat Pinksteren het feest is van de geboorte van de kerk. Daar ontstond de gemeenschap van gelovigen die gezamenlijk geïnspireerd werden door die ene Geest, door de Vogel Gods. Maar volgens mij is Pinksteren niet zozeer een feest van herdenken (zoveel eeuwen geleden werd de kerk geboren) maar van vooruitkijken: de Geest inspireert ons om de toekomst aan te durven, zoals de duif van Noach inspireerde om te hopen op een toekomst na de vloed. Die Geest, die vogel ziet er prachtig uit boven de preekstoel, maar in mijn ogen hoort hij boven de hele kerk. De Geest waait voor ons allemaal; de Vogel Gods vliegt voor ons allemaal!

ds. Sara Dondorp

Met Gods hulp kom je een eind

Na afloop van de vergadering van de locatiediaconie van de Shalomkerk heb ik een gesprek met Mirjam van Golberdinge over haar functie van diaken. Vanaf februari maakt zij deel uit van de groep van diakenen. In het maartnummer heeft een kort stuk gestaan over de bevestiging door ds. Nel van Dorp. Nu is het de gelegenheid om nog een en ander te bespreken ter introductie.

Mirjam heeft positief gereageerd op het verzoek om het ambt van diaken te vervullen in de Shalomkerk. Zij was eerder diaken in de Paaskerk en in de Thomaskerk. Zij heeft in haar leven gewerkt in diverse boekhandels en in de thuiszorg. In beide functies ben je dienstbaar. Klanten in een boekwinkel helpen en advies geven over de aankoop van boeken vond Mirjam interessant en zinvol. Mensen komen toch naar zo'n winkel uit interesse en nieuwsgierigheid naar kennis. Ook in de thuiszorg heeft de cliënt bij Mirjam altijd vooropgestaan. Zij is altijd betrokken geweest bij hun wel en wee. Op enig moment werd zij mantelzorger voor haar man. Je kunt dat werk alleen doen als je de ander beschouwt als een medemens met eigen lief en leed.

Het verschil maken

Mirjam kwam toevallig in contact met een diaken van de Shalomkerk, die haar vroeg om te helpen met de maaltijden. Mirjam heeft wel gearzeld, maar uiteindelijk ja gezegd. Zij moet wel in Den Haag alles met het ov doen, maar dat heeft zij er graag voor over. In 2025 heeft zij de volgende stap gezet. Na de bevestiging in februari maakt zij kennis met de veelzijdigheid van het ambt van diaken. Voor zover mogelijk helpt zij de andere diakenen.

Tijdens de bevestigingsdienst op 8 februari was als lezing gekozen de tekst over de vergelijking met het zout der aarde en het licht der wereld. De boodschap van Jezus is duidelijk: laat je geloof in woord en daad zien. Tegenwoordig zeg je dan: maak het verschil! Mirjam is het met de oproep van de Heer van harte eens. Daar gaat het uiteindelijk om. Als diaken kun je praktisch invulling geven aan de Blijde Boodschap. Zij vond het bijzonder, dat Nel van Dorp tijdens de bevestigingsdienst juist over deze Bijbelpassage preekte.

Kracht uit een lied

Mirjam mocht ook nog voor de dienst een lied uitkiezen. Het werd lied 905 uit het Liedboek: 'Wie zich door God alleen laat leiden'. Dat vraagt om vertrouwen, maar is tegelijk een opdracht/zending: *Zing maar en bid, en ga Gods wegen, / doe wat uw hand vindt om te doen. / Weet dat de hemel zelf u zegent, / u brengt naar weiden fris en groen. / Wie zich op God alleen verlaat, / weet dat Hij altijd met ons gaat.*

Het zingen van dit lied geeft energie en kracht om dan in Zuidwest als diaken aan de slag te gaan. Zo'n melodie blijft in je hoofd zitten en je gaat het bijna meeneuriën in de bus of op de fiets. Het gaan van Gods wegen is soms wel ingewikkeld en vraagt om bezinning en het maken van keuzes. Mirjam heeft nu volmondig voor de Shalomkerk gekozen en hoopt nog veel te mogen doen. Een beetje licht in de duisternis brengen bij de mensen die dichtbij en ver weg in nood zitten en hulp kunnen gebruiken. Mirjam is er klaar voor.

Christiaan Scheen

De diaconie van Zuidwest is op veel fronten actief. De enthousiaste groep van diakenen kan altijd nog versterking gebruiken, zeker als het gaat om concrete hulpverlening. Belangstellenden kunnen zich melden via diaconie@abdijkerk.nl of bellen met 06-27596564.